

Ärendenummer
TRV 2025/73245
Motpartens ärendenummer
KN2025/01049

Dokumentdatum
2025-10-14

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig

Mottagare
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
Diariet
Gd-sekreterare
Verksgemensam styrning
Webb- och projektstöd
kn.kl@regeringskansliet.se

Svar på remiss gällande betänkandet Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)

Betänkandet "Bättre förutsättningar för klimatanpassning" innehåller flera förslag som berör Trafikverket, huvudsakligen gäller det förslag på nya finansieringsmodeller vid klimatanpassningsåtgärder, samt lagändringar. Lagändringsförslagen innebär ändringar i befintlig lagstiftning, utvidgande av befintliga bestämmelser eller tydliggörande av hur befintliga bestämmelser ska tillämpas.

Förslaget att kommunen skall kunna ändra eller upphäva detaljplaner som medför stora risker är ett mycket välkommet förslag. Det skulle kunna minska risken för framtida naturhändelser, eftersom det nu finns större kunskap än tidigare kring var det är lämpligt att bygga, vilket i sin tur innebär att de detaljplaner som ännu ligger kvar på olämpliga platser efter hand bör tas bort. Det finns idag en större kunskap kring framtida klimatrelaterade effekter, vilket ger behov av en samhällsplanering där kommunernas roll är att använda sig av försiktighetsprincipen för att minimera risken för skador.

Förslagen till ändring i Väglagen och Lagen om byggande av järnväg förväntas stärka arbetet med ökad robusthet i infrastrukturanläggningarna. Det mottages också positivt hos Trafikverket att klimatanpassningsåtgärderna föreslås finnas med i kommunernas översiktsplaner, då Trafikverket kan få en ökad kännedom och framförhållning om planerade klimatanpassningsåtgärder. I förslaget om ändring av väglagen (1971:948) 63§ samt i förslaget om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg 4kap 4§, kan förtydligande behövas om ersättning även kan fås vid andra ekonomiska förluster än enbart skador.

TMALL 0422 Brev 4.0

Ärendenummer
TRV 2025/73245
Motpartens ärendenummer
KN2025/01049

Dokumentdatum
2025-10-14

Trafikverket ser positivt på förslaget att kommunen i översiktsplanen ska redovisa vilka klimatanpassningsåtgärder kommunen avser att initiera.

Trafikverket föreslår att kommunen vid upplysningsskyldighet ska tillhandahålla underlag till fler berörda såsom väghållare och andra fastighetsägare som efterfrågar information när någon planerar genomföra en klimatanpassningsåtgärd.

I förslaget av ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) föreslår Trafikverket att VA-huvudmannen ska lämna uppgifter om dagvattensystemets kapacitet till de fastighetsägare och väghållare som efterfrågar information, om hur de kan minska risken för skador genom förebyggande åtgärder.

Trafikverket ser positivt på förslaget med utökade möjligheter till markåtkomst för återställning av infrastruktur vid inträffade händelser. I förslaget saknas dock möjlighet till markåtkomst för förebyggande klimatsäkringsåtgärder utanför väg- och järnvägsområdet, vilket skulle kunna vara en kostnadseffektiv förbättring och även innefatta landskapsanpassade åtgärder.

I förslaget om upphävande av detaljplaner behöver det förtydligas om de gamla planerna beaktas där järnvägsfastigheter ligger.

När det gäller medfinansieringsförslagen så finns det risk för kostnadsökningar av klimatanpassning jämfört med i dag, som behöver sättas i relation till den ökade nytta som förväntas. Om avgifterna blir betydande för fastighetsägarna kan detta i sin tur medföra stora konsekvenser. Mer än 10 % av Sveriges byggnader ligger på platser där riskerna för ras, skred eller översvämning från hav eller vattendrag är så stora att det sannolikt skulle krävas skyddsåtgärder för att uppföra bebyggelse i dag (kapitel 7.5 stycket om Befintlig bebyggelse). För de fastighetsägare som bor i områden som kräver stora klimatanpassningsåtgärder kan det innebära en ekonomisk risk om de inte har råd att betala avgiften för klimatanpassning. Det finns även risk att en del kommuner inte har ekonomiska medel att betala de klimatanpassningsåtgärder som krävs. Det kan behövas en översyn av dessa möjliga konsekvenser och förslag på lösningar. Tydliggörande behövs också för klimatanpassningsåtgärder av fastigheter där det finns en vägrätt, om det är fastighetsägaren som ansvarar för vägens klimatanpassningsåtgärder eller om det är väghållaren.

Ärendenummer
TRV 2025/73245
Motpartens ärendenummer
KN2025/01049

Dokumentdatum
2025-10-14

Det framgår inte i förslaget hur beräkningar av avgift ska ske för väghållare. Gränsdragning för beräkning av nyttan för staten, både på väg och järnväg, är inte tydlig i förslaget, vilket kan vålla problem med kostnadsprioriteringar. Om förslaget att ta ut avgifter av fastighetsägare skulle innebära stora kostnader kan det finnas risk att Trafikverket får svårare att finansiera och därmed genomföra de högst prioriterade åtgärderna inom klimatanpassning.

Det behöver klargöras ytterligare vad finansieringsförslaget får för konsekvenser och kostnader för Trafikverket gentemot egendom, olika aktörer samt i vilken form stöd ges och hur det får effekt. Finansieringsförslaget av klimatanpassningsåtgärder kan behöva justeras med avseende på om själva åtgärden ska ske i den statliga anläggningen eller inte. För närvarande finns det inte stöd för att använda investeringsmedel för klimatanpassning i någon annans anläggning. Skulle förslaget beslutas och implementeras behöver detta justeras.

Medfinansiering kan också vara svår att planera för i förväg om inte kommunerna har lång framförhållning. Trafikverket ser positivt på förslaget att kommunen i översiktsplanen ska redovisa vilka klimatanpassningsåtgärder kommunen avser att initiera.

Trafikverket ser behov av att förslag på ny lag om statliga kustskydd förtydligas, både gällande ansvarsfrågan om byggande av kustskydd och regleringen för expropriering av mark. Det behöver tydliggöras vilken förändring i uppdrag, roll och ansvar som förslaget skulle det innebära för de berörda myndigheterna.

Trafikverket önskar förtydligande om vem som ansvarar för klimatanpassning gällande regn med återkomsttider på 50, 100 och 200 år samt gärna även ett förtydligande om hur avvägning ska göras vid val av nivå på återkomsttid, både gällande regnintensitet och havsnivåhöjning. Här behövs ett gemensamt förhållningssätt för det samverkande arbetet.

Förtydligande önskas också avseende förslaget att öppna dagvattenanordningar ska omfattas av ledningsrättslagen. Trafikverket föreslår att ledningsrätt ska kunna ges även för öppna delar av det allmänna dagvattennätet, men ser det samtidigt som viktigt att tydliggöra om ledningsrätt även ska omfatta dagvattendammar och fördröjningsmagasin. Det är konkret vad VA-huvudmannens ansvar innebär för bortledning av vatten från en regnhändelse, motsvarande tio års återkomsttid, medan det är önskvärt med förtydligande vad förslaget innebär för återkomsttider på mer än tio år samt eventuella avgränsningar av förslaget.

Ärendenummer
TRV 2025/73245
Motpartens ärendenummer
KN2025/01049

Dokumentdatum
2025-10-14

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Roberto Maiorana. Föredragande har varit Birgitta Andersson, utredningsledare klimatanpassning, enheten för Genomförandeplanering. Under beredningen har ärendet förankrats med enhetschefen för Genomförandeplanering, Lisa Hallengren samt avdelningschefen för Samhällsplanering och genomförande, Sandra Nordahl. I den slutliga handläggningen har verksamhetsområdeschefen för Planering, Ulrika Geeraedts och verksamhetsstrateg inom avdelning Verksgemensam styrning, Johan Wedberg deltagit.

Roberto Maiorana
Generaldirektör

Kontaktuppgift

Birgitta Andersson
Utredningsledare klimatanpassning

birgitta.andersson@trafikverket.se

Direkt: 010-125 93 03

Trafikverket

Adress: 411 04 Göteborg
Besöksadress: Vikingsgatan 2 - 4
Telefon: 0771-921 921
trafikverket.se

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2025/73245, Motpartens ärendenummer KN2025/01049, Dokumentdatum 2025-10-14, Dokumenttyp BREV. Konfidentialitetsnivå.1 Ej känslig

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.